

NYNÄSHAMNS NATURSKOLAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

Tillgänglighetsanpassad version

INLEDNING

Nynäshamns Naturskola startade sin verksamhet 1988 och lokalerna ligger ute på Sjöudden vid sjön Muskan i Ösmo. Naturskolan tar emot barn/elever från 5 års ålder upp till 15 år från hela Nynäshamns kommun. Naturskola är inte en plats utan ett arbetssätt som bygger på utomhusbaserat lärande. Skolklasserna har en naturskoledag per läsår. Då bedrivs ett undersökande arbetssätt kring ett tema. Inför varje naturskoledag förbereds klassen av sin lärare, därpå sker efterarbete på hemskolan. Varje årskurs har ett eget tema t.ex. småkryp och biologisk mångfald, däggjurens sinnen, forntida teknik, elden och globala målen. *Genom att på ett tidigt stadium vara ute mycket i naturen grundläggs en känsla för naturen. Det i sin tur ger en grund att vilja värna vår natur och förstå våra miljöproblem.*

ANSTÄLLDA

Under året var Robert Lättman-Masch anställd 100 % som naturskoleföreståndare för Naturskolan. Ylva Skilberg har varit anställd 100 % som naturskolelärare under vårterminen och 80 % från oktober på grund av studier. Det var praktiskt möjligt genom att en den arbetstränande personen anställdes med lönebidrag under samma period. Under 2024 har Naturskolan varit en resurs inom Barn- och utbildningsförvaltningen och legat organiserad under skolchefen.

Praktik, elevpraktik och arbetsträning

Från slutet av mars har en person **arbetstränat** på Naturskolan. Från 10 oktober anställdes personen som vaktmästare med hjälp av **lönebidrag**. Arbetsuppgifterna har varierat mycket. Från slutet av oktober har ytterligare en person haft förstärkt arbetsträning 3-6 timmar per vecka. En elev i åk 9 gjorde sin **PRAO** på Naturskolan under v 43.

KLASSER

Klasserna kommer till Naturskolan en gång per läsår. Antalet syns nedan. Vårtermin 2024 besökte 56 klasser med ca 1400 elever Naturskolan. Hösttermin 2024 besökte 66 klasser med ca 1650 elever Naturskolan. Det blir totalt 122 klasser med cirka 2050 elever som besökte Naturskolan under 2024.

Förskola arbetade med småkryp på land.

Förskoleklass arbetade med skogsharen och fältharen.

Årskurs 1 arbetade med småkryp och biologisk mångfald.

Årskurs 2 arbetade med däggjurens sinnen.

Årskurs 3 arbetade med forntida teknik.

Årskurs 4 arbetade med samarbete, matematik och problemlösning.

Årskurs 5 arbetade med elden.

Årskurs 6 arbetade med teknik och hållbar framtid.

Årskurs 8 arbetade med de globala målen.

Årskurs 9 arbetade med kvävetts väg genom en våtmark (Alhagen).

Raoul Wallenbergskolan arbetade med småkryp och biologisk mångfald och däggjurens sinnen

Anpassad skola årskurs 1 till 6 arbetade med forntida teknik.

Anpassad skola årskurs 7 till 9 arbetade med elden och samarbete och matematik.

Anpassad skola Idun arbetade med växter och djur vid Naturskolan.

KURSER

Kurser/föreläsningar/workshops som arrangerats av Nynäshamns Naturskola under året.

Kurs i Biologisk mångfald, vinterekologi och eld för Campus barnomsorgsprogram.
 Workshop om globala målen på Naturskolekonferensen på Gålö
 Grön Flaggrådsutbildning för elever med tema biologisk mångfald
 Fjärilarnas dag för allmänheten i St Vika
 Uppleva naturen för personal på Drift och skötsel
 Total kurslängd 2,5 dagar under vårterminen 2024.

Kurs i biologi och biologisk mångfald för Friluftsförskolor på Nynäsgården.
 Kurs i enkla maskiner för Friluftsförskolor på Nynäsgården.
 Kurs i utematte och utesvenska för lärare i åk F-3 på Brotorpsskolan.
 Grön Flaggrådsutbildning för elever med tema träd och skog.
 Total kurslängd 2,5 dagar under höstterminen 2024.

Totalt för hela året 2024 blev kurslängden 5 dagar. Den faktiska tiden, det vill säga inklusive planering och förberedelser, blev 10 dagar. Sammanlagt hade utbildningarna 288 deltagare.

UTVECKLING AV TEMAN, LÄROMEDEL OCH KURSER

Leka och lära naturvetenskap och teknik ute

Nynäshamns Naturskola har skrivit boken *Leka och lära naturvetenskap och teknik ute* tillsammans med Naturskolan i Lund. Förskola och åk F-3 är målgrupp. Denna utomhuspedagogiska metodbok trycktes 2014 och reviderades 2020. 2022 släpptes den i Kina. ***Under 2024 har arbete med revidering och anpassning till Lgr 22 pågått.***

Övningar i bakfickan

En pocketbok med favoritövningar som inte kräver något material har skrivits av Upplandsstiftelsens Naturskola i samarbete med Falu och Nynäshamns Naturskola. Den släpptes 2013.

Att lära in matematik ute

2005 kom boken "*Att lära in matematik ute*", den första i serien *Att lära in ute*. Boken har även översatts och getts ut i Lettland under titeln "*Matematika Mezä*". Delar av boken finns också på ryska, estniska och finska. Boken har utgått.

2012 reviderades boken av Nynäshamns Naturskola, Upplandsstiftelsens Naturskola och Falu Naturskola. Resultatet blev en ny bok med 100 nya övningar: *Att lära in matematik ute 2*. Naturskolan får böcker som betalning från förlaget vilket innebär att dessa böcker kan ingå som kurslitteratur vid försäljning av Naturskolans kurser.

Leka och lära matematik ute, förskolan

2007 kom boken "*Leka och lära matematik ute*". Nynäshamn Naturskola har skrivit boken tillsammans med Upplandsstiftelsens Naturskola, Falu Naturskola och två utomhuspedagoger från Uppsala resp Öland. Boken har översatts och getts ut på danska, engelska, japanska och koreanska.

Att lära in svenska ute

Nynäshamns Naturskola har tillsammans med utomhuspedagoger från Älvkarleby, Uddevalla, Skärholmen, Södertälje och Lund skrivit boken "*Att lära in svenska ute*". Boken släpptes i oktober 2010 och reviderades 2016.

Att lära in SFI ute

Med utgångspunkt från *Att lära in svenska ute* anpassad för SFI släpptes 2019 *Att lära in SFI ute*.

Att lära in ute året runt

Nynäshamns Naturskolas egen bok "Att lära in ute året runt" som släpptes 2008 har använts som obligatoriskt läromedel inom olika kurser på flera lärarhögskolor i Sverige däribland Stockholms universitet och högskolorna i Malmö, Halmstad, Umeå och Kalmar. Boken delades ut till samtliga lärare i Nynäshamns kommun när den släpptes 2008. Nya lärare får den reviderade boken från 2011. I december 2014 trycktes den på ryska med hjälp av ideella krafter. Under 2017 blev boken på finska klar och släpptes i Finland. Ett av kapitlen har släppts i en bok i Kina 2022.

Leka och lära genom fysisk aktivitet ute

Ny bok med arbetsnamnet "Leka och lära genom fysisk aktivitet ute" för förskolan påbörjades under 2024. Uppsala Naturskola driver arbetet i samarbete med Nynäshamns Naturskola, Karlstads Naturskola och Naturskolan i Lund.

Outdoor Teaching

Förlaget som gör layout, trycker, lagrar och säljer böckerna heter Outdoor Teaching och ligger i Vimmerby. www.outdoorteaching.com

LEARNING FOR FUTURE

Under våren 2020 beslutade skolornas rektorer att arbeta med de globala målen under rubriken **Learning for future** efter förslag från Naturskolan. Namnet har utgångspunkt i *Fridays for future*, men med detta namn trycker vi på lärandet i skolan och inte på skolstrejk. Tanken är att det ska vara **positiva handavtryck** där eleverna visar **handlingskraft** för att motverka de negativa ekologiska fotavtrycken som är för stora, särskilt i Sverige.

Kontakt nätverket inom Learning for future träffades fyra gånger (3 digitala, 1 fysisk) under året och Naturskolan har varit sammankallande. Syftet är att ta lärdom av och sprida goda pedagogiska idéer. Mycket fokus har varit **Grön Flagg** eftersom det är ett bra och etablerat sätt att sätta upp mål för hållbarhetsarbetet på skolorna. Arbetet med Grön Flagg ska bygga på elevdelaktighet vilket arbetet på Svandammsskolan är ett bra exempel på.

Enligt Nynäshamns kommuns Hållbarhetsprogram för 2023-2030 anges under hållbarhetsmål 8 - *Utbildning* att en av framgångsfaktorerna är att: "Arbeta med Grön Flagg i förskolor och grundskolor".

GRÖN FLAGG

Naturskolan finns som resurs för att informera och stimulera skolor att arbeta med Grön Flagg. Det är Håll Sverige Rent som administrerar och utmärker skolor och förskolor i hela landet. Naturskolan informerar på nätverksträffar och planeringsdagar för de skolor som önskar.

Grön Flagg är ett **mini-miljöledningssystem** där en miljögrupp bildas och bestämmer sig för utvecklingsområden som man vill arbeta för under minst ett halvår. Det finns olika teman; närmiljö, klimat och energi, vattenresurser, livsstil och hälsa, konsumtion, kretslopp och kemikalier. Efter godkänt arbete tilldelas skolan eller förskolan ett diplom och en flagga. Sen gäller det att sätta upp nya mål för att få behålla flaggan.

I slutet av 2024 var **16 av 16 kommunala förskolor aktiva** och **8 av 8 kommunala grundskolor** aktiva i arbetet med Grön Flagg. **Svandammsskolan blev under året nominerad till utmärkelsen Sveriges hållbara grundskola 2024** enligt Håll Sverige Rent. Den var fjärde året i rad. De fick utmärkelsen både 2022 och 2023.

PROJEKT OCH KAMPANJ

Håll Nynäshamn Rent – v 17 – nationella skräpplockardagarna

Kampanjen är nationell och drivs av Håll Sverige Rent under namnet *Skräpplockardagarna*. I Nynäshamn genomfördes kampanjen som ett samarbete mellan Stadsmiljöavdelningen, VA-avdelningen och Nynäshamns Naturskola. Detta år blev det **nytt rekord igen** när fler förskolor och skolor var ute och plockade skräp än någonsin tidigare. **Alla kommunala förskolor och skolor var med**. Det innebär ca **5000** barn och

elever. Mer om kampanjen finns på Naturskolans resurshemsida under [projekt/kampanj](#) Se även håll Sverige Rent www.hsr.se/skrapplockardagar

Vingar var ett samarbetsprojekt mellan Nynäshamns Naturskyddsförening (projektägare), Nynäshamns kommun och Nynäshamns Naturskola. Projektet fick stöd från Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) och pågick fram till september 2014.

I Vingar kombinerades naturvård, miljöpedagogik och friluftsliv. Barn och ungdomar involverades för att tillsammans värna om Fjärilarnas Marker i Stora Vika och förbättra tillgängligheten i området. **Sedan dess anordnas varje år fjärilarnas dag i juni.**

Fjärilarnas dag genomfördes som vanligt. Dagen är indelad i två delar: en vandring runt kalkbrottet med fjärilskunniga ledare och en del där Naturskolan håvar småkryp inklusive fjärilar tillsammans med deltagarna på en bestämd plats vid fjärilsstigen. Platsen hålls öppen av Naturskyddsföreningen genom kontinuerlig röjning av frivilliga.

Viltveckan

Naturskolan har tidigare bidragit till Viltveckan genom att ta fram anpassad **information till skolorna** om vilt, viltvård och vilt som klimatsmart mat. Detta material uppdaterades detta år och information gick ut via Learning for Future -nätverket till skolorna. Eleverna som kom på Grön Flaggrådsutbildning bjöds på viltkött i form av rökt gräsand.

UTVÄRDERING

Den återkommande utvärderingen av Naturskolans verksamhet

Den stora utvärderingen görs **vart femte år**.

Se senaste utvärderingen

http://www.nynashamnsnaturskola.se/naturskolanNynas_y.php?naturskolan_id=364&naturskolanKat=OM%20NYN%C3%84SHAMN%20NATURSKOLA

INTERNATIONELLT

Japan

Den 11 mars kom en representant för TEC – Tobetsu Ecological Community på Hokkaido på besök och fick se dagen för åk 5. Den 26 augusti kom 14 japanska lärare på besök på Naturskolan och fick se hur vi arbetar med åk 6 och 29 augusti kom 22 studenter som fick se åk 6 arbeta med energi och de enkla maskinerna. Den 26 november kom en student på besök och fick se dagen med åk 2.

USA

Den 22 juli fick vi besök från två lärare på en skola i Kansas City. Den 11 oktober fick vi besök av en Ph.D. på St Olaf College i Minnesota som fick se dagen för åk 4.

OFFICIELLA HEMSIDAN

Naturskolans tillgänglighetsanpassade hemsida finns på <https://nynashamn.se/service/forskola--skola/grundskola/naturskolan>. Det finns även en intern hemsida för kommunanställda.

RESURSHEMSIDAN

Naturskolans resurshemsida www.nynashamnsnaturskola.se är ett komplement till den kommunala och tillgänglighetsanpassade sidan <https://nynashamn.se/service/forskola--skola/grundskola/naturskolan>.

Här finns alla handledningar till lärarna som de behöver i för- och efterarbetet inför naturskoledagarna. All information om olika projekt och kampanjer finns också här för alla intresserade. Här finns också Naturskolans filmer som ska locka till ökad fysisk aktivitet och friluftsliv. Det är genom resurshemsidan som intresset från Kina och andra länder har väckts eftersom Nynäshamns Naturskola har information på engelska där.

265 besök per dag i snitt på resurshemsidan noterades under 2024, vilket innebär totalt drygt **96 500 besök under året**.

Filmer som Naturskolan producerat

Här finns sedan tidigare 12 filmer som gjordes i samband med Friluftslivets år 2021 och flera filmer med syfte att öka den fysiska aktiviteten. Här ligger även filmer som lärarna i Nynäshamns kommun ska använda i efterarbetet med eleverna efter naturskoledagen.

Under året spelades en ny film in och publicerades på Facebook och resurshemsidan inför ***Skräpplockardagarna*** v 17. https://www.nynashamnsnaturskola.se/filmKategori_y_new.php
På grund av GDPR förekommer inga barn eller elever i filmerna.

SOCIALA MEDIER

Nynäshamns Naturskola finns på [Facebook](#) och har 871 följare. Så följ oss där.
26 inlägg gjordes under 2024.

ÖVRIGT

Kompetensutveckling och ajourhållande

- Digitalt seminarium 10/1 om PISA-resultaten.
- Webinarium 16/1 med HSR om skräpplockardagarna.
- Läsecirkelträffar via Teams 24/1, 6/3, 18/4, 1/10, 21/11 för Naturskoleföreningens medlemmar. Syftet är att diskutera aktuell forskning om bland annat utomhuspedagogik och lärande för hållbar utveckling med andra naturskolor.
- Kommungemensam utbildning 30/1 på Gröndalsskolan om bedömning.
- Föreläsning 10/3 med Sebastian Kirppu om den svenska skogen i Viaskolans matsal.
- Föreläsning på Zoom 14/3 med Didrik Vanhoenacker om varför det är viktigt med artkunskap.
- Föreläsning på Zoom 14/3 med Sofia Wikström från SU om Östersjön och lektionsbanken om Östersjön.
- Webinarium 19/3 om hållbara städer och rikare utemiljöer för barn.
- Skolverkets nätverksträffar 21/3, 22/4, 22/5, 16/9, 9/10, 28/11 inom LHU- Lärande för hållbar utveckling.
- Naturskolekonferens på Gålö i Haninge 8-10/4 med tema klimat.
- Kommungemensam utbildning 16/4 i Gröndalsskolan om AI i undervisningen.
- Seminarium arrangerat av Bioresurs och Östersjöcentrum 25/4 om övergödning i Östersjön.
- Seminarium 11/6 med HSR om skräpets påverkan på biologisk mångfald.
- Skolverkets konferens 8/10 om LHU, Lärande för hållbar utveckling i Solna.
- Nätverksträff 24/10 om fimpar arrangerat av HSR.
- BUF-gemensam kompetensutveckling 29/10 bland annat med föreläsning av Per Johansson från Glada Hudik.
- Regionträff 4/11 med Stockholms naturskolor på Norrtälje Naturcentrum.
- Pep forum digitalt 19/11 om fysisk aktivitet och hälsa hos barn och unga.
- Skolverkets seminarium om Timss 12/12.
- Naturskolornas LHU-nätverksträff 17/12

Besök och studiebesök

- Besök 23/2 av UR som filmade Naturskolans gråsuggor och kompostmaskar inför en ny serie om årstider som planerades sändas 2025.
- Hallängens förskola var på besök 3/6 och tittade på Naturskolans djur.
- Besök från Japan 26/8. Det var 14 lärare som fick se Naturskolans dag med åk 6.
- Besök från Japan 29/8. Det var 22 studenter som fick se Naturskolans dag med åk 6.
- En klass från Svandammsskolan hade lägerskola på Naturskolan 30/8
- En Ph D från Minnesota USA kom på studiebesök 11/10 i samband med partnerskap med Linköpings universitet.
- En student från Japan var med en dag 26/11 och såg åk 2.

Möten och övriga aktiviteter

- APT 16/1, 19/3, 29/4, 13/6, 2/9, 7/10, 25/11, 12/12.
- Möte med regionens naturskolor 19/1, 9/2, 21/2, 22/3 angående planering för 2024 års naturskolekonferens på Gålö i region Stockholm. Utvärderings- och uppföljningsmöte 15/5 och 25/10.
- Träffar med Learning for future-nätverket fysiskt på Naturskolan 22/2 och 2/5 via Teams.
- Möte via Teams 25/1 om skrapplockardagarna.
- Möte 26/1 digitalt med naturskolor och förlaget angående bokserien Att lära in ute.
- Möte 29/1, 5/2, 23/2 på Viaskolan om eventuellt LHU-projekt inom Erasmus.
- Möte digitalt 1/2, 16/2, 8/3, 12/4, 16/5, 13/6, 5/9, 20/9, 10/10 med andra Naturskolor om ett bokprojekt under temat fysisk aktivitet ute på förskolan. Fysiskt möte i Uppsala 16/8.
- Möte 6/2 inom naturskolornas LHU-nätverk.
- Upptaktsmöte 12/2 mellan kommun och SRV angående avfallsplan och hur vi ska minska produktionen av avfall.
- Möte 15/2 och 8/3 med författare inom Att lära in ute-serien angående anpassningar till Lgr 22.
- Möte 16/2 och 15/10, s.k. hyresgästmöte med bland andra förvaltaren för Naturskolans fastighet.
- Medarbetarsamtal 19/2.
- Möte 20/2 med rektorsgruppen för information om "Naturskoleryggsäcken" och Skrapplockardagarna v 17.
- Möte 21/2 med uppföljning av Viltveckan 2023.
- Möte 23/2 med Håll Sverige Rent angående deras kommunikationspaket för Skrapplockardagarna.
- Möte 20/3, 30/4, 5/6, 20/6, 9/9, 4/10, 8/11, 29/11, 2/12 med handläggare på Arbetscentrum angående arbetsträning på Naturskolan.
- Klimatdemonstration 19/4 för Råven Räv och Haren Hare.
- Möte 24/5 med Friluftsförskolor angående utbildning till hösten.
- Möte 27/5 för utvärdering av Skrapplockardagarna v 17.
- Möte med controller 23/4, 15/8 och 30/10 om naturskolans ekonomi.
- Möte med IKT 19/6 om uppdatering av datorer och skrivare.
- Möte med Arbetscentrum 19/6 angående Naturskolans berättelse och erfarenheter av arbetsträning.
- Røjning 20/8 i Alhagen inför höstens åk 9-klasser.
- Möte 27/9 med Arbetsförmedlingen och Arbetscentrum angående lönebidragsanställning.
- Möte 7/10 om Viltveckan.
- Möte 29/10 med drift och service angående bland annat snörøjning.
- Möte 14/11 på Teams med skolchefen angående ekonomi och organisation.
- Möte 27/11 om Naturskolans budget.
- Möte med Naturskolan i Lund 4-5/12 för revidering av boken Leka och lära naturvetenskap och teknik ute. Utgifterna bekostades av ett resestipendium från Läromedelsförfattarna.
- Möte 19/12 angående omorganisation och neddragning av tjänst från 100% till 60%.

TERRARIEUTSTÄLLNING

Naturskolan har en **permanent terrarieutställning** och hyser ett antal olika djur i syfte att visa hur man pedagogiskt kan använda dessa för att resonera med elever vad olika djur kräver för att överleva och för att synliggöra ekologiska utmaningar. Att sköta och odla djur har också ett stort värde för att utveckla den empatiska förmågan. Djuren har också en avdramatiserande effekt då många barn bär på en rädsla för till exempel ormar, spindlar och kackerlackor.

På Naturskolan finns ormar, ödlor, snäckor, dödsallekackerlackor, syrsor, vandrande pinnar, fågelspindel, fiskar och gråsuggor. De klasser, lärare eller förskolepersonal som vill komma på studiebesök får göra det och de som vill påbörja en odling får ta med sig djur från Naturskolan.

FASTIGHET OCH UTEMILJÖ

Husets **underhåll** sköts av fastighetsförvaltningen och övrig **skötsel och städning görs av Naturskolan**. Under sommarlovet, jullovet och sportlovet måste Naturskolans olika djur ges mat och vatten två gånger i veckan

Huset hyrs av Ösmo Scoutkår som har verksamhet fyra vardagskvällar i veckan och varannan söndag och utöver det vissa helger med olika aktiviteter i huset och i omgivningarna

Fastigheten 2024

I november 2023 påbörjades **renovering av taket**. Arbetet försenades dock, bland annat på grund av vädret, och blev klart i början av 2024. Under höstterminen byttes **kablage och armaturer** ut. **Vi tackar Fastighetsavdelningen** för sitt engagemang i Naturskolans hus

Nynäshamns Naturskola 2025-01-30

Robert Lättman-Masch och Ylva Skilberg

Postadress Nynäshamns kommun Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen 148 30 Ösmo	Tel och E-post Robert 08 520 73708 robert.lattman-masch@nynashamn.se	Tel och E-post Ylva 08 520 73709 ylva.skilberg@nynashamn.se
		Resurshemsida www.nynashamnsnaturskola.se	
Officiell hemsida https://nynashamn.se/service/forskola--skola/grundskola/naturskolan			